

המנהל הכללי
Director General
المدير العام

ירושלים, כ"ט בתשרי תש"פ
28 באוקטובר 2019
סימוכין: 2000-1110-2019-0432071

מנהלים יקרים,

אנו יוצאים היום לדרך עם מודל הערכה חדש למערכת החינוך - "תמונת מצב החינוך".

"תמונת מצב החינוך" תחליף את המיצ"ב, ותשקף באופן רחב ומתקדם את העשייה החינוכית בבתי הספר. תמונת מצב בתי הספר תשקף ידע, מיומנויות, וערכים, ותותאם טוב יותר לחינוך במאה ה-21.

מודל זה הוא פרי תהליך ארוך, מעמיק ורב שלבי, שהחל במחקר מקיף שביצענו. חקרנו את המגמות החינוכיות הבולטות ברחבי העולם המתקדם, קיימנו עשרות שולחנות עגולים עם אנשי חינוך, אקדמיה ומחקר, ובעקבות כך התכנסנו לשלושה צירים שמעצבים את דמות בוגר מערכת החינוך במאה ה-21: ידע, מיומנויות וערכים.

מטען הידע שצריך לשאת בוגר במאה ה-21, ארסנל המיומנויות שהוא נדרש, כדי להתמודד עם אתגרים שונים, וסל הערכים שצריכים לעצב את אישיותו - ערכי מורשת ותרבות שינתבו את דרכו המוסרית. את הצירים הללו אנו מטמיעים, הלכה למעשה, בתכניות הלימודים, בשיטות ההוראה, בסביבת הלמידה, וכעת גם בשיטת הערכה.

לצד מהלך זה, בשנה החולפת שבו ועלו עדויות לתופעות בלתי רצויות שנגרמות סביב היערכות והיבחנות בתי הספר בבחינות המיצ"ב – עומס ולחץ גדול על תלמידים ומורים, פגיעה בתהליכי הלמידה, ועיוותים בהקצאת משאבים.

מתוך כוונה להתאים את תהליכי ההערכה הבית-ספריים לדמות הבוגר, ומתוך רצון לתת מענה לתופעות הבלתי רצויות, החל תהליך לגיבוש מודל הערכה חדש לבתי הספר.

לפני כחצי שנה הקמנו צוות מקצועי שכלל מומחי חינוך, מומחי הערכה, מנהלי בתי ספר אנשי המשרד והראמ"ה, שישבו על המדוכה לגבש את המודל החדש. לצד עבודת הצוות, קיימנו מהלך חסר תקדים של התייעצויות רחבות היקף, שכלל כ-20,000 אנשים שלקחו חלק בזירה המקוונת, כ-5,000 העלו מטעמים ותובנות והצעות, וכ-500 משתתפים בעשרות קבוצות מיקוד, בהם לקחו חלק מנהלים, מורים, הורים, תלמידים ומפקחים.

רח' שבטי ישראל 34, ירושלים; 9510557 טל' 02-5602242 פקס 02-5602336 | E-mail: mankal@education.gov.il

شارع شبطي يسرائيل 34, اورشليم-القدس, 9510557 هاتف 02-5602242 فاكس 02-5602336 | www.edu.gov.il

המנהל הכללי
Director General
المدير العام

לאחר עיבוד של כלל התובנות, גובש מודל חדש של הערכה בית-ספרית, הבנוי מארבעה נדבכים:

1. **כלי הערכה פנים בית-ספריים:** הראמ"ה תפתח רצף של כלים פנימיים במקצועות הליבה: שפה, מתמטיקה, אנגלית ומדעים, מכיתה א' ועד י'. הכלים יאפשרו לבית הספר לבצע הערכה מקצועית, שכוללת סטנדרטיים להשוואה ורמות ביצוע, כאשר השימוש בכלי ההערכה יעשה על פי בחירת בית הספר. המשרד והראמ"ה יסייעו לבתי הספר לעשות שימוש יעיל בממצאי ההערכה, לטובת בניית תכניות עבודה וקידום של התלמידים. בכדי להתמקד בשימוש בכלי ההערכה הפנימיים, המשרד יבטל את מבחני המפמ"ר, מבחנים רשומים ומבחנים אחרים הנשלחים לבתי הספר.
2. **הערכה חיצונית משולבת:** כלל בתי הספר היסודיים וחיטבות הביניים ישתתפו, בכל שנה, בהערכה משולבת – הערכה קבועה והערכה משתנה.
 - **הערכה קבועה:** כלל התלמידים בכיתות ד' ובכיתות ח' ישתתפו בהערכה באוריינות שפה. הערכה תתבצע בתחילת השנה, בכל בתי הספר בארץ בכל שנה.
 - **הערכה משתנה:** כלל בתי הספר ישתתפו אחת לשנה גם בהערכה משתנה. מועד ההערכה יהיה ידוע מראש ותחום הדעת ודרגת הכיתה שבה ייבחן בית הספר, יימסרו לבית הספר סמוך למועד ההערכה. ההערכה המשתנה תתקיים בכיתות ה' או ו' באחד משלושת המקצועות: מתמטיקה, אנגלית או שפת-אם. בחיטבות הביניים היא תתקיים בכיתות ח' או ט' באחד מארבעת המקצועות: מתמטיקה, אנגלית, מדעים או שפת-אם.
3. **שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית:** השאלונים יותאמו ויקוצרו. בנוסף, יועמדו לרשות בתי הספר שאלוני אקלים פנימיים, בהתאם לצרכים ולעניין של בתי הספר.

המנהל הכללי
Director General
المدير العام

4. **מדדים נוספים:** יגובשו מדדים נוספים שיתרמו ליצירת תמונת מצב רחבה של תחומי העשייה בבית הספר. המדדים ישקפו את התהליכים, האתגרים והייחודיות של בית הספר, כגון: פעולות לקידום הוגנות ושיוויון, חדשנות, למידת ועבודת הצוות החינוכי, מידע על שילוב והכלה, כיתות חינוך מיוחד, סביבות למידה, למידה חוץ בית-ספרית, שגרות וסדירויות, השתתפות בחוגים/תנועות נוער, התנדבות ומעורבות חברתית ופעילויות עם הורים.

המודל יוטמע באופן הדרגתי: בשנת הלימודים הנוכחית (תש"ף) יוטמע הנדבך הראשון של המודל - בתי הספר יקיימו הערכה פנים בית-ספרית בלבד, ולא תתקיים הערכה חיצונית. העברת שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית לתלמידים תימשך במתכונת הקודמת. בשנה הבאה, תשפ"א, ייושמו ארבעת הנדבכים: הערכה פנימית; הערכה חיצונית משולבת - קבועה ומשתנה; שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית; ומדדים נוספים. בתשפ"ב תימשך הטמעת המודל.

אנו מסיימים היום פרק ארוך ומורכב במסע אליו יצאנו, מסע להבנה מעמיקה ומקיפה יותר של מערכת החינוך וצרכיה, ומתחילים פרק חדש, באמונה שנצליח לקדם תהליכי למידה מתקדמים, לשקף נכון יותר את העשייה החינוכית המבורכת שמתחוללת בשדה החינוכי - במוסדות החינוכיים שאותם אתם מנהלים, ולהעשיר את בוגרי מערכת החינוך בסל גדוש של ידע, מיומנויות וערכים.

אנו מאחלים לכם הצלחה, ומתחייבים להעמיד לרשותכם את כל הסיוע והליווי הנדרשים.

בברכה,

שמואל אבואב

מצ"ב: מסמך הפורס בפניכם את מלוא פרטי המודל.